

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമസ്യ വിലാപോ ഹനുമദാഹൃതയൗഷധ്യാ
സുഷേണപ്രയുക്തയാ ലക്ഷ്മണസ്യ സംജ്ഞാലാഭഃ

ശക്ത്യാ നിപാതിതം ദൃഷ്ട്വാ
രാവണേന ബലീയസാ |
ലക്ഷ്മണം സമരേ ശൂരം
ശോണിതൗഘപരിപ്ലുതം ||6.101.1 ||

സ ദത്ത്വാ തുമുലം യുദ്ധം
രാവണസ്യ ദുരാത്മനഃ |
വിസൃജ്ഞേവ ബാണൗഘാൻ
സുഷേണമിദമബ്രവീത് ||6.101.2 ||

ഏഷ രാവണവീര്യേണ
ലക്ഷ്മണഃ പതിതോ ഭൂവി |
സർപവച്ചേഷ്ടതേ വീരോ
മമ ശോകമുദീരയൻ ||6.101.3 ||

ശോണിതാർദ്രമിമം വീരം
പ്രാണൈഃ പ്രിയതരം മമ |
പശ്യതോ മമ കാ ശക്തി -
ർയോദ്ധും പർയാകുലാത്മനഃ ||6.101.4 ||

അയം സ സമരശ്ലോഘീ
 ഭ്രാതാ മേ ശൂഭലക്ഷണഃ |
 യദി പഞ്ചത്വമാപന്നഃ
 പ്രാണൈർമേ കിം സഖേന വാ || 6.101.5 ||

ലജ്ജതീവ ഹി മേ വീര്യം
 ഭൃശ്യതീവ കരാദ് ധനുഃ |
 സായകാ വ്യവസീദന്തി
 ദൃഷ്ടിർബാഷ്പവശം ഗതാ || 6.101.6 ||

അവസീദന്തി ഗാത്രാണി
 സ്വപ്നയാനേ നൃണാമിവ |
 ചിന്താ മേ വർധതേ തീവ്രാ
 മുമൂർഷാപി ച ജായതേ || 6.101.7 ||

ഭ്രാതരം നിഹതം ദൃഷ്ട്യാ
 രാവണേന ദുരാത്മനാ |
 വിഷ്ണുനന്തം തു ദുഃഖാർതം
 മർമൺയദിഹതം ദൃശം || 6.101.8 ||

രാഘവോ ഭ്രാതരം ദൃഷ്ട്യാ
 പ്രിയം പ്രാണം ബഹിശ്ചരം |
 ദുഃഖേന മഹതാവിഷ്ടോ
 ധ്യാനശോകപരായണഃ || 6.101.9 ||

പരം വിഷാദമാപന്നോ
 വിലലാപാകുലേന്ദ്രിയഃ |
 ഭ്രാതരം നിഹതം ദൃഷ്ട്യാ
 ലക്ഷ്മണം രണപാംസുഷു || 6.101.10 ||

വിജയോപി ഹി മേ ശൂര
 ന പ്രിയായോപകൽപതേ |
 അചക്ഷുർവിഷയശ്ചന്ദ്രഃ
 കാം പ്രീതിം ജനയിഷ്യതി || 6.101.11 ||

കിം മേ യുദ്ധേന കിം പ്രാണൈ -
 ര്യുദ്ധകാർയം ന വിദ്യതേ |
 യത്രായം നിഹതഃ ശേതേ
 രണമൂർധനി ലക്ഷ്മണഃ || 6.101.12 ||

യഥൈവ മാം വനം യാന്ത -
 മനുയാതി മഹാദ്യുതിഃ |
 അഹമപ്യനുയാന്യാമി
 തഥൈവൈനം യമക്ഷയം || 6.101.13 ||

ഇഷ്ടബന്ധുജനോ നിത്യം
 മാം സ നിത്യമനുവ്രതഃ |
 ഇമാമവസ്ഥാം ഗമിതോ
 രാക്ഷസൈഃ കൂടയോധിഭിഃ || 6.101.14 ||

ദേശേ ദേശേ കലത്രാണി
 ദേശേ ദേശേ ച ബാന്ധവാഃ |
 തം തു ദേശം ന പശ്യാമി
 യത്ര ഭ്രാതാ സഹോദരഃ || 6.101.15 ||

കിം നു രാജ്യേന ദുർധർഷ -
 ലക്ഷ്മണേന വിനാ മമ |
 കഥം വക്ഷ്യാമ്യഹം ത്വംബാം
 സുമിത്രാം പുത്രവത്സലാം || 6.101.16 ||

ഉപാലംഭം ന ശക്ഷ്യാമി
 സോഽഗും ദത്തം സുമിത്രയാ |
 കിം നു വക്ഷ്യാമി കൗസൽയാം
 മാതരം കിം നു കൈകയിം ||6.101.17 ||

ദരതം കിം നു വക്ഷ്യാമി
 ശത്രുഘ്നം ച മഹാബലം |
 സഹ തേന വനം യാതോ
 വിനാ തേനാഗതഃ കഥം ||6.101.18 ||

ഇഹൈവ മരണം ശ്രേയോ
 ന തു ബന്ധുവിഗർഹണം |
 കിം മയാ ദുഷ്കൃതം കർമ
 കൃതമന്യത്ര ജൻമനി ||6.101.19 ||

യേന മേ ധാർമികോ ഭ്രാതാ
 നിഹതശ്ചാഗ്രതഃ സ്ഥിതഃ |
 ഹാ ഭ്രാതർമനുജശ്രേഷ്ഠ
 ശൂരാണാം പ്രവര പ്രഭോ ||6.101.20 ||

ഏകാകീ കിം നു മാം തൃക്ത്വാ
 പരലോകായ ഗച്ഛസി |
 വിലപന്തം ച മാം ഭ്രാതഃ
 കിമർഥം നാവദാഷസേ ||6.101.21 ||

ഉത്തിഷ്ഠ പശ്യ കിം ശേഷേ
 ദീനം മാം പശ്യ ചക്ഷുഷാ |
 ശോകാർതസ്യ പ്രമത്തസ്യ
 പർവതേഷു വനേഷു ച ||6.101.22 ||

വിഷണ്ണസ്യ മഹാബാഹോ
 സമാശ്വാസയിതാ മമ |
 രാമമേവം ബ്രുവാണം തു
 ശോകവ്യാകുലിതേന്ദ്രിയം || 6.101.23 ||

ആശ്വാസയന്നുവാചേദം
 സുഷേണഃ പരമം വചഃ |
 ത്യജേമാം നരശാർദൂല
 ബുദ്ധിം വൈക്ലവ്യകാരിണീം || 6.101.24 ||

ശോകസഞ്ജനനീം ചിന്താം
 തുൽയാം ബാണൈശ്ചമുമുഖേ |
 നൈവ പഞ്ചത്യാപനോ
 ലക്ഷ്മണോ ലക്ഷ്മിവർധനഃ || 6.101.25 ||

നഹ്യസ്യ വികൃതം വക്ത്രം
 ന ച ശ്യാമത്യാമാഗതം |
 സുപ്രഭം ച പ്രസന്നം ച
 മുഖമസ്യ നിരീക്ഷ്യതാം || 6.101.26 ||

പദ്മപത്രതലൗ ഹസ്തൗ
 സുപ്രസന്നേ ച ലോചനേ |
 നേദൃശം ദൃശ്യതേ രൂപം
 ഗതാസൂനാം വിശാമ്പതേ || 6.101.27 ||

വിഷാദം മാ കൃമാ വീര
 സപ്രാണോഽയമരിന്ദമ |
 ആഖ്യാതി തു പ്രസുപ്തസ്യ
 സ്രസ്തഗാത്രസ്യ ഭൂതലേ || 6.101.28 ||

സോച്ഛ്യാസം ഹൃദയം വീര
 കമ്പമാനം മുഹൂർമുഹൂഃ |
 ഏവമുക്ത്യാ മഹാപ്രാജ്ഞഃ
 സുഷേണോ രാഘവം വചഃ ||6.101.29 ||

സമീപസ്ഥമുവാചേദം
 ഹനുമാന്തം മഹാകപിം |
 സൗമ്യ ശീഘ്രമിതോ ഗത്യാ
 പർവതം ഹി മഹോദയം ||6.101.30 ||

പൂർവം തു കമിതോ യോസൗ
 വീര ജാംബവതാ തവ |
 ദക്ഷിണേ ശിവരേ ജാതാം
 മഹൗഷധിമിഹാനയ ||6.101.31 ||

വിശൽയകരണീം നാഗ്നാ
 സാവർണ്യകരണീം തമാ |
 സഞ്ജീവകരണീം വീര
 സന്ധാനീം ച മഹൗഷധീം ||6.101.32 ||

സഞ്ജീവനാർഥം വീരസ്യ
 ലക്ഷ്മണസ്യ ത്വമാനയ |
 ഇത്യേവമുക്തോ ഹനുമാൻ
 ഗത്യാ ചൗഷധിപർവതം |
 ചിന്താമദ്യഗമച്ഛീമാ -
 നജ്ഞാനംസ്താ മഹൗഷധീഃ ||6.101.33 ||

തസ്യ ബുദ്ധിഃ സമുത്പന്നാ
 മാരുതേരമിതൗജസഃ |

ഇദമേവ ഗമിഷ്യാമി
ഗൃഹീത്യാ ശിവരം ഗിരഃ ||6.101.34 ||

അസ്തിംസ്തു ശിവരേ ജാതാ -
മോഷധീം താം സുഖാവഹാം |
പ്രതർകേണാവഗച്ഛാമി
സുഷേണോ ഹ്യേവമബ്രവീത് ||6.101.35 ||

അഗൃഹ്യ യദി ഗച്ഛാമി
വിശൽയകരണീമഹം |
കാലാത്യയേന ദോഷഃ സ്യാദ്
വൈക്ലവ്യം ച മഹദ് ദവേത് ||6.101.36 ||

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ ഹനുമാൻ
ഗത്യാ ക്ഷിപ്രം മഹാബലഃ |
ആസാദ്യ പർവതശ്രേഷ്ഠം
ത്രിഃ പ്രകമ്പ്യ ഗിരഃ ശിരഃ ||6.101.37 ||

ഘൃൽലനാനാതരുഗണം
സമുത്പാദ്യ മഹാബലഃ |
ഗൃഹീത്യാ ഹരിശാർദൂലോ
ഹസ്താദ്യാം സമതോലയത് ||6.101.38 ||

സ നീലമിവ ജീമൂതം
തോയപൂർണം നദസ്തലാത് |
ഉത്പപാത ഗൃഹീത്യാ തു
ഹനുമാൺശിവരം ഗിരഃ ||6.101.39 ||

സമാഗദ്യ മഹാവേശഃ
സന്യസ്യ ശിവരം ഗിരഃ |

വിശ്രമ്യ കിഞ്ചിദ്ധനുമാൻ
സുഷേണമിദമബ്രവീത് || 6.101.40 ||

ഔഷധീർനാവഗച്ഛാമി
താ അഹം ഹരിപുംഗവ |
തദിദം ശിവരം കൃത്സ്നം
ഗിരേന്തസ്യാഹൃതം മയാ || 6.101.41 ||

ഏവം കഥയമാനം തു
പ്രശസ്യ പവനാത്മജം |
സുഷേണോ വാനരശ്രേഷ്ഠോ
ജഗ്രാഹോത്പാട്യ ചൗഷധിഃ || 6.101.42 ||

വിസ്മിതാസ്തു ബഭൂവുന്തേ
സർവേ വാനരപുംഗവാഃ |
ദൃഷ്ട്വാ തു ഹനുമത്കർമ
സുരൈരപി സുദുഷ്കരം || 6.101.43 ||

തതഃ സങ്ഷോഭയിത്യാ താ -
മോഷധീം വാനരോത്തമഃ |
ലക്ഷ്മണസ്യ ദദൗ നന്തഃ
സുഷേണഃ സുമഹാദ്യുതിഃ || 6.101.44 ||

സശൽയഃ സ സമാഘ്രായ
ലക്ഷ്മണഃ പരവീരഹാ |
വിശൽയോ വിരുജഃ ശീഘ്ര -
മുദതിഷ്ഠൻമഹീതലാത് || 6.101.45 ||

തമുത്ഥിതം തു ഹരയോ
ഭൂതലാത് പ്രേക്ഷ്യ ലക്ഷ്മണം |

സാധുസാധിതി സുപ്രീതാ
ലക്ഷ്മണം പ്രത്യപൂജയൻ || 6.101.46 ||

ഏഹ്യേഹീത്യബ്രവീദ് രാമോ
ലക്ഷ്മണം പരവീരഹാ |
സന്ധജേ ഗാവ്യമാലിംഗ്യ
ബാഷ്പപർയാകുലേക്ഷണം || 6.101.47 ||

അബ്രവീച പരിഷ്വജ്യ
സൗമിത്രിം രാഘവസ്തുഭാ |
ദിഷ്ട്യാ ത്യാം വീര പശ്യാമി
മരണാത് പുനരാഗതം || 6.101.48 ||

നഹി മേ ജീവിതേനാർമഃ
സീതയാ ച ജയേന വാ |
കോ ഹി മേ ജീവിതേനാർമ -
സ്ത്വയി പഞ്ചത്യാഗതേ || 6.101.49 ||

ഇത്യേവം ബ്രുവതസ്തസ്യ
രാഘവസ്യ മഹാത്മനഃ |
വിനഃ ശിമിലയാ വാചാ
ലക്ഷ്മണോ വാക്യമബ്രവീത് || 6.101.50 ||

താം പ്രതിജ്ഞാം പ്രതിജ്ഞായ
പുരാ സത്യപരാക്രമ |
ലഘുഃ കശ്ചിദിവാസത്തോ
നൈവം ത്യാം വക്തുമർഹസി || 6.101.51 ||

നഹി പ്രതിജ്ഞാം കുർവന്തി
വിതഥാം സത്യവാദിനഃ |

ലക്ഷണം ഹി മഹത്ത്വസ്യ
പ്രതിജ്ഞാപരിപാലനം || 6.101.52 ||

നൈരാശ്യമുപഗന്തും ച
നാലം തേ മത്കൃത്യേനഘ |
വധേന രാവണസ്യാദ്യ
പ്രതിജ്ഞാമനുപാലയ || 6.101.53 ||

ന ജീവൻ യാസ്യതേ ശത്രു -
സ്തവ ബാണപഥം ഗതഃ |
നർദതസ്തീക്ഷ്ണദംശ്രസ്യ
സിംഹസ്യേവ മഹാഗജഃ || 6.101.54 ||

അഹം തു വധമിച്ഛാമി
ശീഘ്രമസ്യ ദുരാത്മനഃ |
യാവദസ്തം ന യാത്യേഷ
കൃതകർമാ ദിവാകരഃ || 6.101.55 ||

യദി വധമിച്ഛസി രാവണസ്യ സംഖ്യേ
യദി ച കൃതാം ഹി തവേച്ഛസി പ്രതിജ്ഞാം |
യദി തവ രാജസുതാദിലാഷ ആർയ
കുരു ച വചോ മമ ശീഘ്രമദ്യ വീര || 6.101.56 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകാധികശതതമഃ സർഗഃ ||